

Metodický list pre materské školy
k edukačnej výstave
MORE MOŽNOSTÍ

Organizácia: Východoslovenská galéria
Vypracovala: Mgr. Viera Ballasch Dandárová

Názov aktivity: Príroda a jej pozitívny vplyv na krajinu

Anotácia: Cieľom hodiny „Príroda a jej pozitívny vplyv na krajinu“ je deťom poskytnúť predstavu o tom, ako sa príroda sama regeneruje a je sebestačná, aj keď sa o ňu nestarajú ľudia a neskultúrňujú ju. Interpretovať umelecké dielo kladením otázok a zábavnou aktivitou s bublifukom. Mať predstavu o tom, ako sa rozširujú a sadia rôzne semenka a čo k tomu potrebujú. Navodiť pozitívny vzťah k prírode cez vlastný zážitok z umeleckého procesu tvorby.

Ciele aktivity: Popísať kvet, uviesť príklad, v akom prostredí ho môžeme nájsť, počúvať s porozumením, reagovať na otázky, pracovať s rôznym výtvarným materiálom, predstaviť svoje dielo, spoznať a porozumieť procesom v prírode.

Vzdelávacia oblasť a podoblasť:

Umenie a kultúra/Človek a príroda

Jazyk a komunikácia/gramatická správnosť a spisovnosť

Výtvarná výchova - Vnímanie umeleckých diel/Vnímanie prírody

Výkonový štandard: Rozpráva o prírodných reáliách známeho prostredia, rozumie spisovnej podobe jazyka, slovne vie opísať obraz.

POTREBNÁ PRÍPRAVA

MATERIÁL A POMÔCKY:

Pre žiaka:

výkres A3 – 2x, tyčinkové lepidlo, bublifuky

Pre triedu:

2x vytlačená reprodukcia umeleckého diela „Dievča s púpavou“ (príloha č. 1), biele tekuté lepidlá Wurstol, balenie maku, balenie trávy, spoločne nazbierané lupienky kvetov doma aj na školskom dvore, balenia farebných pierok

Organizácia triedy:

Navrhujeme uskutočniť aktivitu na školskom dvore za bezvetria. Ale môže sa uskutočniť aj v triede, ktorá by mala byť prispôbená pre samostatnú prácu detí a zároveň by im umožňovala voľný pohyb medzi stanoviskami s pracovnými materiálmi. Pred začatím hodiny je potrebné nachystať materiál a pomôcky, aby práca prebiehala plynulo. Deti môžu rozfúkavať mak a trávu pri otvorenom okne a fúkať smerom von, aby sa predišlo úrazu a neporiadku.

Upozornenie na riziká:

Deň pred aktivitou je potrebné deťom povedať, aby si do MŠ priniesli pohodlné oblečenie, ktoré si môžu zašpiniť pri práci. Je potrebné dávať pozor, aby deti aktivitu fúkania maku alebo semienok trávy uskutočňovali samostatne alebo len v malých skupinách a postupne, aby sa nestalo, že si fúknu tieto semienka navzájom do tváre. Pri práci s tekutým lepidlom Wurstol bude potrebná aktívna pomoc učiteľky alebo viacerých učiteliek hlavne pri nanášaní na výkres formátu A3 a usmerňovan pri fúkaní maku alebo pierok na papier.

SCENÁR AKTIVITY A METODICKÉ POZNÁMKY

Motivácia:

Deťom povieme, že si spoločne zaspievame a zatancujeme. Cez internet vyhľadáme pieseň „Tulipán a púpavy“ (odkaz na pieseň je uvedený v závere metodického listu). Keď dotancujeme, sadneme si na zem do kruhu a ukážeme deťom vytlačenú reprodukciu umeleckého diela „Dievča s púpavou“ (príloha č. 1). Začneme sa pýtať otázky. Čo robí dievčatko na obraze? Čo drží v ruke? Už ste niekedy rozfúkali púpavy, deti? Ak áno, tak aj vďaka vám sa semená púpav rozniesli všade po okolí a na budúci rok sa z týchto semienok stanú nové púpavy. Takto sa vďaka vetru a včelám rozširovali a samé sadili kvety, ešte keď neboli žiadni ľudia na svete. Potom rozdáme deťom bublifuky a spoločne si vyskúšame fúkanie bublín.

Keď sa objavili ľudia a zistili, že niektoré rastliny a zelenina sa dajú jesť, začali si ich úmyslene pestovať na svojich poliach a záhradkách, aby neboli hladní. Ľudia si tak postupne podmanili prírodu a začali ju využívať vo svoj prospech a pretvárali krajinu na svoj obraz. Deťom povieme, že teraz prechádzame na aktivitu a vyskúšame si, aké to má ťažké vietor pri sadení semienok a raslín.

Kladenie otázok deti navedie, aby samy interpretovali umelecké dielo a stali sa tak znalcami umenia. Cez svoju osobnú skúsenosť si osvoja a zafixujú rôzne možnosti, ako funguje rozširovanie rastlín v prírode prostredníctvom vetra.

Aktivita:

Deti sedia za stolom a pred sebou majú výkres formátu A3. Povieme im, že si ho môžu natrieť tyčinkovým lepidlom. Všetky deti nanášajú lepidlo, každý na svoj výkres. Potom budeme postupne volať deti po jednom k sebe v triede k spoločnému stolu s materiálom. Dieťa si môže vybrať poradie, v akom chce materiál na rozfúkanie (mak, semienka trávy, perie...). Potom mu vysvetlíme, čo má robiť a kde sa môže postaviť. Ostatné deti pozorne počúvajú, aby vedeli, aký je postup. Dieťa si položí výkres na parapetu pri otvorenom okne. V ruke má mak a ten potom z celej sily rozfúkne na výkres. Potom si prídje po semienka trávy, naberie si ich zo sáčku do ruky. Rozfúkne ich. A nakoniec perie. Takto postupne si všetky deti vyskúšajú rozfúkanie rôzneho materiálu. Medzitým sa pýtame detí, aký je to pocit držať mak v rukách alebo pierka? Aký je v tom rozdiel? Do čoho sa im ľahšie fúka? Pozorujeme, ako letia pierka po tom, čo do nich fúkne.

Ak by sa aktivita uskutočnila vonku, deti by mali väčšiu slobodu. Mohli by sedieť vedľa seba (nie oproti sebe), alebo každé dieťa by si vybralo miesto na sedenie, pokojne aj na tráve.

Ak by nedržali na výkrese semienka, môžeme pridať tekuté lepidlo Wurstol, napríklad pri pierkach, aby sa lepšie prilepili.

Ak je otvorených viac okien, môže aktivitu uskutočniť viac detí naraz. Samozrejme, treba dbať na bezpečnosť a navrhujeme, aby pri tejto aktivite boli minimálne 2 dospelé osoby.

Vyhodnotenie:

Každé dieťa by ukázalo svoje vytvorené dielo spolužiakom a vymyslelo by mu aj názov. Deti si posadajú na zem a môžeme sa ich spýtať, či to má vietor ľažké, keď roznáša semienka rastlín a kvetov? Či už niekedy sami s rodičmi sadili kvety a či majú záhradku doma alebo u starých rodičov?

SÚVISLOSTI

Doplňujúca aktivita:

Dotvorenie diela: František Veselý, Pretvoríme krajinu na svoj obraz, 1979

Pomôcky pre každé dieťa:

pravítka, krivítka, farebné ceruzky, fixky, dokresľovačka od Františka Veselého

Motivácia:

formou otázok, rozhovoru, názornou ukážkou dokresľovačky (príloha č. 2)

Deti sa najprv opýtame, čo vidia na dokresľovačke? Kto je v strede ako hlavná postava celého diela, a čo robí tá postava podľa nich? Spieva, kričí, cvičí, skáče? Všetky tieto činnosti si môžeme aj názorne ukázať, ak by si to deti chceli vyskúšať.

Potom sa ich spýtame, na čom stojí ten človek? Čo by to mohlo asi byť? Deti majú obrovskú predstavivosť, tak môžeme očakávať rôzne odpovede, ale treba ich viesť smerom k názvu diela: Pretvorenie krajiny na svoj obraz. Či by to nemohlo byť tak, že človek, ktorý je na obraze, má vlastnú predstavu o tom, ako by mohla vyzeráť krajina (príroda a priestor, v ktorom bývame), ktorá sa mu páči. Tá jeho je veľmi jednoduchá, všade okolo neho je príroda, vtáčiky, v pozadí západ slnka. Akoby človek na obraze chcel žiť v súznení s prírodou. Opýtame sa ich, ako by chceli žiť ony, a ako by si dokreslili svoju krajinu okolo seba? Po odpovediach im rozdáme pomôcky a vysvetlíme, že si môžu krajinu dokončiť, ako chcú a môžu na to použiť pravítka a krivítka (názorná ukážka, napr. pani učiteľkou, ako môžu používať pravítka, ak sa s nimi ešte nestretli).

Deťom sa rozdájú pravítka, krivítka a ceruzky. Môžu si vybrať z rôznych veľkostí pravítok a farebnosti ceruziek a fixiek. Každé dieťa dostane dokresľovačku na formáte A4 - kancelársky papier. Aktivita na dokresľovanie (príloha č. 2) a budovanie predstavivosti cez dielo od Františka Veselého a vlastnej krajiny, ktorá naznačí, čo budeme robiť na ďalšom stretnutí. Čaká nás téma „Pretvoríme krajinu na svoj obraz“

Vyhodnotenie:

Deti sa môžeme na záver spýtať, ako ony pomáhajú prírode a aká rozprávková krajina sa im najviac páči. Každému dieťaťu dáme samostatný priestor na vyjadrenie.

Zdroje a učebné pomôcky:

• Dielo: Stanislav Harangozó, Dievča s púpavou, 1979, VSG (príloha č. 1)
https://www.webumenia.sk/dielo/SVK:VSG.G_1975

• Jarná pieseň „Tulipán a púpavy“
https://www.youtube.com/watch?v=r3x5lEo7Uiw&ab_channel=SPIEVANKOVO

• Doplnujúca aktivita (príloha č. 2): Dotvorenie diela: František Veselý, Pretvoríme krajinu na svoj obraz, 1979